

Codul de practici al statisticilor europene

Versiunea 2011

Adoptat de Comitetul Sistemului Statistic European la 28 septembrie 2011

Preambul

Viziunea Sistemului Statistic European¹

„Sistemul Statistic European va fi un lider mondial în domeniul serviciilor de informații statistice și cel mai important furnizor de informații pentru Uniunea Europeană și statele sale membre. Bazându-se pe principii și metode științifice, Sistemul Statistic European va oferi și va îmbunătăți continuu un program de statistici europene armonizate, care constituie o bază esențială pentru procesele democratice și progresul societății.”

Misiunea Sistemului Statistic European

„Noi furnizăm Uniunii Europene, lumii și publicului informații independente și de înaltă calitate privind economia și societatea la nivel european, național și regional și punem la dispoziția tuturor informații în scopuri decizionale, de cercetare și dezbateri.”

Pentru a realiza această misiune și viziune, membrii Sistemului Statistic European depun eforturi în vederea cooperării și interacțiunii continue cu utilizatorii, în conformitate cu principiile Codului de practici al statisticilor europene și cu principiile generale de gestionare a calității, incluzând, pe lângă integrare și armonizare, angajamentul conducerii, parteneriatul, satisfacția personalului și îmbunătățirea continuă.

Codul de practici al statisticilor europene

Codul de practici al statisticilor europene se bazează pe 15 principii care acoperă cadrul instituțional, procesele de producție statistică și rezultatele statistice. Un set de indicatori de bune practici pentru fiecare principiu oferă o referință pentru monitorizarea implementării Codului. Criteriile de calitate ale statisticilor europene sunt definite de Legea statistică europeană².

Autoritățile statistice³, incluzând Comisia (Eurostat), institutele naționale de statistică și alte autorități naționale responsabile cu dezvoltarea, producerea și diseminarea statisticilor europene⁴, împreună cu guvernele, ministerele și Consiliul European, se angajează să adere la prezentul Cod.

Principiile Codului de practici împreună cu principiile generale de gestionare a calității reprezintă, pentru Sistemul Statistic European, un cadru comun al calității.

¹ Regulamentul (CE) nr. 223/2009, articolul 4.

² Regulamentul (CE) nr. 223/2009, articolul 12.

³ Regulamentul (CE) nr. 223/2009, articolele 4 și 5.

⁴ Regulamentul (CE) nr. 223/2009, articolul 1. În Codul de practici, „alte autorități naționale responsabile cu dezvoltarea, producerea și diseminarea statisticilor europene” sunt denumite „alte autorități statistice”.

Codul de practici al statisticilor europene

Cadrul instituțional

Factorii instituționali și organizaționali au o influență considerabilă asupra eficacității și credibilității unei autorități statistice care dezvoltă, produce și diseminează statistici europene. Aspectele relevante sunt independența profesională, mandatul pentru culegerea datelor, adecvarea resurselor, angajamentul privind calitatea, confidențialitatea statistică, imparțialitatea și obiectivitatea.

Principiul 1: Independența profesională. Independența profesională a autorităților statistice față de alte departamente și organisme legislative, administrative sau de reglementare, precum și față de operatorii din sectorul privat, asigură credibilitatea statisticilor europene.

Indicatorul 1.1: Independența institutelor naționale de statistică și a Eurostat față de interferențe externe, politice sau de altă natură, în ceea ce privește dezvoltarea, producerea și diseminarea statisticilor este stipulată în lege și garantată pentru alte autorități statistice.

Indicatorul 1.2: Conducătorii institutelor naționale de statistică și ai Eurostat și, după caz, conducătorii altor autorități statistice au o poziție ierarhică suficient de importantă pentru a se asigura contactul la nivel înalt cu autoritățile responsabile cu formularea de politici și organismele administrației publice. Calificarea lor profesională este de cel mai înalt nivel.

Indicatorul 1.3: Conducătorii institutelor naționale de statistică și ai Eurostat și, după caz, conducătorii altor autorități statistice au responsabilitatea de a garanta că statisticile sunt dezvoltate, produse și diseminate în mod independent.

Indicatorul 1.4: Conducătorii institutelor naționale de statistică și ai Eurostat și, după caz, conducătorii altor autorități statistice sunt singurii care au competența de a lua decizii asupra metodelor, standardelor și procedurilor statistice, precum și asupra conținutului și momentelor publicării de date statistice.

Indicatorul 1.5: Programele statistice de lucru sunt publicate și rapoarte periodice descriu progresele realizate.

Indicatorul 1.6: Publicările de date statistice sunt diferențiate în mod clar și realizate separat de declarațiile cu caracter politic sau cele privind formularea politicilor.

Indicatorul 1.7: Institutul național de statistică și Eurostat și, după caz, alte autorități statistice, se exprimă în mod public cu privire la aspectele statistice, inclusiv cu privire la critici și la utilizarea eronată a statisticilor, în măsura în care acest lucru este considerat adecvat.

Indicatorul 1.8: Numirea conducătorilor institutelor naționale de statistică și ai Eurostat și, după caz, ai altor autorități statistice, se bazează numai pe competența profesională. Motivele pentru care se poate pune capăt exercitării funcțiilor acestora sunt specificate în cadrul juridic. Acestea nu pot include motive care să compromită independența profesională sau științifică.

Principiul 2: Mandatul pentru culegerea datelor. Autoritățile statistice dețin un mandat legal clar pentru culegerea informațiilor în vederea elaborării de statistici europene. Administrațiile, întreprinderile, gospodăriile și publicul larg pot fi obligați prin lege să permită accesul la sau să furnizeze date pentru elaborarea statisticilor europene, la cererea autorităților statistice.

Indicatorul 2.1: Mandatul autorităților statistice pentru culegerea de informații în vederea dezvoltării, producerii și diseminării statisticilor europene este stipulată în lege.

Indicatorul 2.2: Autoritățile statistice sunt autorizate prin lege să utilizeze datele administrative în scopuri statistice.

Indicatorul 2.3: Pe baza unui act juridic, autoritățile statistice pot pretinde obligativitatea de a răspunde la cercetările statistice.

Principiul 3: Adecvarea resurselor. Resursele de care dispun autoritățile statistice sunt suficiente pentru a răspunde cerințelor statisticilor europene.

Indicatorul 3.1: Sunt disponibile resurse umane, financiare și informatice adecvate atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, pentru a răspunde cerințelor curente ale statisticilor.

Indicatorul 3.2: Sfera de cuprindere, gradul de detalieri și costul statisticilor sunt proporționale cu necesitățile.

Indicatorul 3.3: Există proceduri pentru evaluarea și justificarea cererilor de noi statistici în raport cu costul lor.

Indicatorul 3.4: Există proceduri de evaluare a nevoii continue pentru toate statisticile, cu scopul de a verifica dacă producția vreuneia dintre ele poate fi oprită sau redusă pentru a disponibiliza resurse.

Principiul 4: Angajamentul privind calitatea. Autoritățile statistice se angajează să asigure calitatea. Acestea identifică în mod sistematic și regulat punctele tari și punctele slabe, pentru îmbunătățirea continuă a calității proceselor și produselor.

Indicatorul 4.1: Politica privind calitatea este definită și pusă la dispoziția publicului. Există o structură organizațională și instrumente pentru gestionarea calității.

Indicatorul 4.2: Există proceduri de planificare și monitorizare a calității procesului de producție statistică.

Indicatorul 4.3: Calitatea produsului este monitorizată regulat, evaluată în ceea ce privește eventualele soluții de compromis și raportată în conformitate cu criteriile de calitate ale statisticilor europene.

Indicatorul 4.4: Are loc o revizuire regulată și amănunțită a rezultatelor statistice cheie, folosindu-se de asemenea experți externi, dacă este cazul.

Principiul 5: Confidențialitatea statistică. Confidențialitatea furnizorilor de date (gospodării, întreprinderi, administrații și alți respondenți), confidențialitatea informațiilor furnizate și utilizarea lor numai în scopuri statistice sunt pe deplin garantate.

Indicatorul 5.1: Confidențialitatea statistică este garantată prin lege.

Indicatorul 5.2: Personalul semnează angajamente juridice de confidențialitate la numirea în funcție.

Indicatorul 5.3: Sunt prevăzute sancțiuni pentru orice încălcare deliberată a confidențialității statistice.

Indicatorul 5.4: Se pun la dispoziția personalului linii directe și instrucțiuni privind protecția confidențialității statistice în cadrul proceselor de producție și diseminare. Politica de confidențialitate este adusă la cunoștința opiniei publice.

Indicatorul 5.5: Se prevăd măsuri de natură fizică, tehnologică și organizațională pentru a proteja securitatea și integritatea bazelor de date statistice.

Indicatorul 5.6: Protocoale stricte se aplică utilizatorilor externi care accesează microdatele statistice în scopuri de cercetare.

Principiul 6: Imparțialitate și obiectivitate. Autoritățile statistice dezvoltă, produc și diseminează statistici europene respectând independența științifică și într-o manieră obiectivă, profesionistă și transparentă, tratând toți utilizatorii în mod echitabil.

Indicatorul 6.1: Statisticile sunt realizate în mod obiectiv pe considerente statistice.

Indicatorul 6.2: Alegerea surselor și a metodelor statistice, precum și deciziile privind diseminarea statisticilor se bazează pe considerente statistice.

Indicatorul 6.3: Erorile detectate în statisticile publicate sunt corectate cât de repede posibil și sunt

făcute publice.

Indicatorul 6.4: Informațiile privind metodele și procedurile utilizate se află la dispoziția publicului.

Indicatorul 6.5: Data și ora publicărilor de date statistice se anunță în prealabil.

Indicatorul 6.6: Revizuirile majore sau modificarea metodologiilor sunt anunțate în prealabil.

Indicatorul 6.7: Toți utilizatorii au acces egal și simultan la publicările de date statistice. Orice acces privilegiat anterior publicării acordat utilizatorilor externi este limitat, controlat și adus la cunoștința publicului. În cazul în care se produc scurgeri de informații, dispozițiile privind accesul anterior publicării se revizuiesc pentru a garanta imparțialitatea.

Indicatorul 6.8: Publicările de date statistice și declarațiile prezentate la conferințele de presă sunt obiective și imparțiale.

Procese statistice

Standardele, liniile directoare și bunele practici europene și internaționale sunt pe deplin respectate în procesele utilizate de autoritățile statistice pentru a organiza, culege, prelucra și disemina statistici europene. Credibilitatea statisticilor este îmbunătățită de reputația unei bune gestionări și a eficienței. Aspectele relevante sunt metodologia solidă, procedurile statistice adecvate, o sarcină care să nu fie excesivă pentru respondenți și eficiența costurilor.

Principiul 7: Metodologie solidă. Statisticile de calitate trebuie să se bazeze pe o metodologie solidă. Aceasta necesită instrumente, proceduri și cunoștințe de specialitate adecvate.

Indicatorul 7.1: Cadrul metodologic general utilizat pentru statisticile europene urmează standarde, linii directoare și bune practici europene și internaționale.

Indicatorul 7.2: Există proceduri pentru a garanta aplicarea coerentă a conceptelor, definițiilor și clasificărilor standard la toate nivelurile autorităților statistice.

Indicatorul 7.3: Registrul întreprinderilor și cadrul pentru anchetele populației sunt evaluate regulat și ajustate dacă este necesar, în vederea asigurării unei înalte calități.

Indicatorul 7.4: Există o concordanță detaliată între sistemele de clasificări naționale și sistemele europene corespondente.

Indicatorul 7.5: Sunt angajați absolvenți ai disciplinelor academice relevante.

Indicatorul 7.6: Autoritățile statistice pun în aplicare o politică de formare profesională continuă a propriului personal.

Indicatorul 7.7: Se organizează activități de cooperare cu comunitatea științifică pentru îmbunătățirea metodologiei, a eficacității metodelor aplicate și pentru a promova instrumente mai bune, atunci când este posibil.

Principiul 8: Proceduri statistice adecvate. Statisticile de calitate se bazează pe proceduri statistice adecvate, aplicate de la culegerea datelor până la validarea acestora.

Indicatorul 8.1: Când statisticile europene se bazează pe date administrative, definițiile și conceptele utilizate în scop administrativ trebuie să constituie o bună aproximare a celor solicitate în scopuri statistice.

Indicatorul 8.2: În cazul cercetărilor statistice, chestionarele sunt testate sistematic înainte de culegerea datelor.

Indicatorul 8.3: Proiectarea anchetelor, selectarea eșantioanelor și metodele de estimare au o bază solidă și sunt reexamine și revizuite regulat conform necesităților.

Indicatorul 8.4: Colectarea de date, introducerea datelor și codificarea sunt constant monitorizate și revizuite conform necesităților.

Indicatorul 8.5: Se utilizează metode adecvate de editare și de imputare, ele fiind reexaminare, revizuite și actualizate regulat, conform necesităților.

Indicatorul 8.6: Revizuirile urmează proceduri standard, bine stabilite și transparente.

Indicatorul 8.7: Autoritățile statistice sunt implicate în elaborarea datelor administrative, pentru ca aceste date să devină mai adecvate scopurilor statistice.

Indicatorul 8.8: Se încheie acorduri cu deținătorii datelor administrative, care stabilesc angajamentul lor comun în ceea ce privește utilizarea acestor date în scopuri statistice.

Indicatorul 8.9: Autoritățile statistice cooperează cu deținătorii datelor administrative în vederea asigurării calității datelor.

Principiul 9: Sarcină neexcesivă pentru respondenți. Sarcina de raportare este proporțională cu nevoile utilizatorilor și nu este excesivă pentru respondenți. Autoritățile statistice monitorizează sarcina de răspuns și stabilesc ținte pentru reducerea sa în timp.

Indicatorul 9.1: Sfera de cuprindere și gradul de detaliere ale cerințelor statisticilor europene se limitează la ceea ce este absolut necesar.

Indicatorul 9.2: Sarcina de raportare este împărțită cât de mult posibil între populațiile care fac obiectul cercetării.

Indicatorul 9.3: Informațiile solicitate întreprinderilor sunt, pe cât posibil, ușor disponibile în evidențele acestora și, în măsura posibilităților, se utilizează mijloace electronice pentru a facilita transmiterea lor.

Indicatorul 9.4: Se folosesc surse administrative ori de câte ori este posibil, pentru a evita duplicarea cererilor de informații.

Indicatorul 9.5: Schimbul de date în cadrul autorităților statistice este generalizat pentru a evita multiplicarea cercetărilor.

Indicatorul 9.6: Autoritățile statistice promovează măsuri care să permită conectarea surselor de date pentru a reduce sarcina de raportare.

Principiul 10: Raportul cost-eficacitate. Resursele sunt utilizate în mod eficace.

Indicatorul 10.1: Măsuri interne și externe independente monitorizează utilizarea resurselor de către autoritatea statistică.

Indicatorul 10.2: Potențialul de productivitate al tehnologiilor informației și comunicațiilor este optimizat pentru culegerea, prelucrarea și diseminarea datelor.

Indicatorul 10.3: Se fac eforturi proactive pentru a îmbunătăți potențialul statistic al datelor administrative și a limita realizarea cercetărilor directe.

Indicatorul 10.4: Autoritățile statistice promovează și pun în aplicare soluții standardizate care măresc eficacitatea și eficiența.

Produsele statistice

Statisticile disponibile răspund nevoilor utilizatorilor. Statisticile sunt în conformitate cu standardele de calitate europene și servesc nevoilor instituțiilor europene, guvernelor, instituțiilor de cercetare, intereselor comerciale și publicului în general. Aspectele importante privesc măsura în care statisticile sunt relevante, precise și fiabile, furnizate la timp, coerente, comparabile la nivelul regiunilor și țărilor și ușor accesibile de către utilizatori.

Principiul 11: Relevanța. Statisticile europene răspund nevoilor utilizatorilor.

Indicatorul 11.1: Există proceduri pentru consultarea utilizatorilor, monitorizarea relevanței și utilității statisticilor existente, în ceea ce privește îndeplinirea nevoilor acestora și luarea în considerare a

noilor lor necesități și priorități.

Indicatorul 11.2: Nevoile prioritare sunt îndeplinite și se reflectă în programul de lucru.

Indicatorul 11.3: Satisfacția utilizatorilor face obiectul unei monitorizări regulate și a unei urmăriri sistematice.

Principiul 12: Acuratețe și fiabilitate. Statisticile europene reflectă realitatea cu acuratețe și fiabilitate.

Indicatorul 12.1: Datele sursă, rezultatele intermediare și produsele statistice sunt evaluate și validate în mod regulat.

Indicatorul 12.2: Erorile de eșantionare și erorile de non-eșantionare sunt măsurate și documentate sistematic conform standardelor europene.

Indicatorul 12.3: Revizuirile sunt analizate în mod regulat în vederea îmbunătățirii proceselor statistice.

Principiul 13: Promptitudinea și punctualitatea. Statisticile europene sunt publicate cu promptitudine și punctualitate.

Indicatorul 13.1: Promptitudinea respectă standardele europene și internaționale privind publicarea.

Indicatorul 13.2: Se aduce la cunoștința publicului un orar zilnic standard de publicare a statisticilor.

Indicatorul 13.3: Periodicitatea statisticilor are în vedere cerințele utilizatorilor cât mai mult posibil.

Indicatorul 13.4: Neconcordanțele în ceea ce privește calendarul de diseminare sunt făcute publice în avans, explicate și este stabilită o nouă dată a publicării.

Indicatorul 13.5: Rezultatele preliminare de o acuratețe agregată acceptabilă pot fi publicate atunci când acest lucru este considerat util.

Principiul 14: Coerența și comparabilitatea. Statisticile europene au coerență internă și în timp și sunt comparabile între regiuni și țări; sunt posibile combinarea și folosirea comună a datelor conexe din diferite surse.

Indicatorul 14.1: Statisticile au coerență și concordanță internă (de exemplu, se respectă identitățile aritmetice și contabile).

Indicatorul 14.2: Statisticile sunt comparabile pe parcursul unei perioade rezonabile de timp.

Indicatorul 14.3: Statisticile sunt compilate pe baza unor standarde comune în ceea ce privește sfera de cuprindere, definițiile, unitățile și clasificările din diferite cercetări și surse.

Indicatorul 14.4: Statisticile provenite din surse diferite și cu o periodicitate diferită sunt comparate și reconciliate.

Indicatorul 14.5: Se asigură comparabilitatea trans-națională a datelor în cadrul Sistemului Statistic European prin schimburi periodice între Sistemul Statistic European și alte sisteme statistice. Se efectuează studii metodologice în strânsă cooperare între statele membre și Eurostat.

Principiul 15: Accesibilitatea și claritatea. Statisticile europene sunt prezentate într-o formă clară și ușor de înțeles, sunt publicate într-un mod adecvat și convenabil, sunt disponibile și accesibile respectându-se imparțialitatea și sunt însoțite de metadate și linii directoare.

Indicatorul 15.1: Statisticile și metadatele corespunzătoare sunt prezentate și arhivate într-o formă care facilitează interpretarea corectă și comparațiile semnificative.

Indicatorul 15.2: Serviciile de diseminare utilizează tehnologii moderne din domeniul informației și comunicațiilor precum și, după caz, publicații tradiționale tipărite.

Indicatorul 15.3: Atunci când este fezabil, se realizează analize personalizate și se asigură informarea publicului.

Indicatorul 15.4: Accesul la microdate este permis în scopuri de cercetare și se supune unor norme sau protocoale specifice.

Indicatorul 15.5: Metadatele sunt documentate în conformitate cu sisteme de metadate standardizate.

Indicatorul 15.6: Utilizatorii sunt informați în legătură cu metodologia proceselor statistice, inclusiv cu utilizarea datelor administrative.

Indicatorul 15.7: Utilizatorii sunt informați cu privire la calitatea produselor statistice, respectând criteriile de calitate ale statisticilor europene.